

ДЕМОКРАТИК HUQUQIY DAVLAT – FUQAROLIK JAMIYATINING POYDEVORI

O'zganov Hasan Oybek o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi

3-kurs 315-guruh kursanti

Annotatsiya: Fuqarolik jamiyatini barpo etish, uning mexanizmlarini shakllanirish va mustahkamlash borasidagi huquqiy ta'limotlar, fikrlar, qarashlar va ularni takomillashtirishni taqozo etuvchi omillar mantiqiy ketma-ketlikda hozirgi kun talablaridan kelib chiqqan holda ilmiy tahlil qilinadi, tavsiflanadi hamda uni nazariy ta'minlash, takomillashtirish borasida ilmiy xulosa, taklif va tavsiyalar beriladi.

Аннотация: Правовые доктрины, мнения, взгляды на становление гражданского общества, формирование и укрепление его механизмов, факторы, требующие их совершенствования научно анализируются и описываются в логических последовательностях, исходя из требований современности, по мере ее теоретического обеспечения и совершенствования приводятся научные выводы, предложения и рекомендации.

Tayanch so'zlar: Huquqiy davlat, fuqarolik jamiyati asoslari, huquqiy ong va huquqiy madaniyat, sud-huquq sohasi, qonun ustuvorligi, jinoyatchilikka qarshi kurash, huquqbuzarliklarni oldini olish.

Huquqiy demokratik davlat, kuchli fuqarolik jamiyatini barpo etish yo'lidan borayotgan O'zbekistonda inson huquqlari va erkinliklarining so'zsis ta'minlanishi, fuqarolarning huquqiy madaniyatini yuksaltirish orqali ularning kelajak oldidagi mas'ulligiga erishish borasida keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmogda.

O'tgan yillar ichida ichki ishlar idoralari tizimida amalga oshirilgan keng ko'lamli islohotlar jarayonida fuqarolarning huquq va erkinliklari buzilishining oldini olish, ularga buzilgan huquqlarini tiklash, huquqbuzarlik va jinoyat sodir etgan shaxslarga nisbatan muhosasiz bo'lib, ularga qonunda beliglangan javobgarlik choralarini qo'llash borasida ham bir qatar tizimli ishlar bajarildi. Bu borada, Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev "Yurtimizda qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq sohasini takomillashtirish yo'lida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Bu inson manfaati, uning huquq va erkinliklarini ta'minlashga qaratilgan odil sudlov tizimini yaratish, huquqni muhofaza qilish idoralari faoliyatini takomillashtirish borasidagi ishlarda namoyon bo'lmoqda" - deb ta'kidlagan edi. .

Mustaqillik yillarida mamlakatimiz sud-huquq tizimida olib borilgan islohotlar natijasida profilaktika inspektorlarining ma'muriy nazoratni ta'minlash faoliyatini tashkil etish hamda takomillashtirishga xizmat qiladigan bir qator ishlar amalga oshirildi. Ushbu faoliyatning huquqiy asoslari ishlab chiqilib, ularda profilaktika inspektorlari tomonidan ma'muriy nazoratni ta'minlash faoliyatini amalga oshirishning mexanizmi belgilab berildi. Muxtaram prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev o'z maruzalarida shuni alohida takidladilarki "Jamiyatda qonun ustuvorligini taminlash – amalga oshiralayotgan barcha islohotlar samaradorligiga erishish, aholi turmish darajasini oshirish, mamlakatda tinchlik, totuvlik va barqaror vaziyatni

taminlashning asosiy kafolatidir” , albatda bu gaplar bejizga aytilmagan. Aynan shuning uchun xam mamlakatimiz mustaqilligining dastlabki yillaridan boshlab islohotlarning mazkur yo‘nalishiga aloxida etibor qaratilganligi bejiz emas. Ana shunday yondashuv tufayli bu boradagi ishlarni ko‘lami, miqyosi samaradorligi keyingi yillarda nixoyatda kengayib yangi bosqichga ko‘tarilganligini ko‘p-ko‘p misollarda ko‘rish mumkin. Mamlakatimizda jinoyatchilikka qarshi kurash va uni oldini olish borasida ichki ishlar organlarining faoliyati zamon talablariga javob beradigin darajada tubdan islox qilindi.

Jumladan, 2016 yil 16 sentabrdagi “Ichki ishlar organlari to‘g‘risida” gi qonuni, 2017 yil 10 apreldagi “Ichki ishlar organlari faoliyati samaradorligini tubdan oshirish jamoat tartibi, fuqarolar huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ishonchli ximoya qilinishini taminlashda ularni masuliyatini kuchaytirish chora tadbirlari to‘g‘risida” gi 5005 sonli Farmoni, 2017 yil 12 apreldagi “Ichki ishlar organlari faoliyatini yanada takomillashtirishga doir tashkiliy choratadbirlari to‘g‘risida” gi 2883 sonli Qarori, 2017 yil 18 apreldagi “Ichki ishlar organlari huquqbuzarliklar profilaktikasi bo‘linmalari faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida “ gi 2896 sonli Qarori, 2018 yil 14 fevraldagi “Toshkent shaxrida jamoat tartibini saqlash, huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashishning sifat jihatdan yangi tizimni joriy etish to‘g‘risida”gi Qarori, 2018 yil 24 dekabr’dagi “Jamoat xavfsizligini ta‘minlash samaradorligini oshirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori qabul qilindi. Jumladan, 2896 sonli Prezident qarori natijasida Ichki ishlar vazirligi Huquqbuzarliklar profilaktikasi bosh boshqarmasining tarkibiy tuzilishi funksiya va vazifalari, huquqiy asoslari ayniqsa, Ichki ishlar vazirligi Huquqbuzarliklar profilaktikasi bosh boshqarmasining huquqbuzarliklar va jinoyatlarni oldini olishdagi faoliyati zamon talablari darajasiga javob beradigan darajada shakillantirildi. Bu esa o‘z navbatida ichki ishlar organlarining profilaktika xizmatini ro‘li va mavqeyini ko‘tarish jinoyatchilikka qarshi kurash va uni oldini olishda jamoatchilik va axoli bilan bo‘ladigan aloqasini mustaxkamlash imkonini berdi.

Shuni alohida ta‘kidlash kerakki, Profilaktika inspektorlarining ma‘muriy konunchilikdagi barcha normalarni ta‘minlashda ichki ishlari idoralarining boshqa xizmatlari bilan hamkorligi sohasida bugungi kunda o‘ziga xos yutuqlar bilan birga muayyan muammolar ham mavjud. Ushbu muammolarni aniqlash, ularni bartaraf qilish choralari ko‘rish esa hozirgi kunning dolzarb masalalaridandir.

Profilaktika inspektorlarining ma‘muriy cheklov choralari ta‘minlashda ichki ishlari idoralarining boshqa xizmatlari bilan hamkorligi faoliyatida o‘z yechimini kutayotgan muammolarni hal qilish bizdan nafaqat amaliy chora-tadbirlarni bajarish, balki bu borada ilmiy tadqiqotlarni ham olib borishni ham talab etadi.